

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Prejeto v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Naročnina za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. List se deponira do odpovedi. — Učije „Katalškega tiskovnega društva“ v Mariboru. — Uredništvo: Korčeva cesta št. 5. — Rokopis se ne vrača. — Upravištvo: Korčeva cesta št. 5, sprejema naročila, iskanja in reklamacije. — List se deponira do odpovedi. — Učije „Katalškega tiskovnega društva“ v Mariboru. — Uredništvo: Korčeva cesta št. 5. — Rokopis se ne vrača. — Upravištvo: Korčeva cesta št. 5, sprejema naročila, iskanja in reklamacije. — List se deponira do odpovedi. — Učije „Katalškega tiskovnega društva“ v Mariboru. — Uredništvo: Korčeva cesta št. 5. — Rokopis se ne vrača. — Upravištvo: Korčeva cesta št. 5, sprejema naročila, iskanja in reklamacije.

Italija napovedala Turčiji vojsko.

Dne 20. avgusta je Italija napovedala Turčiji vojsko. To je v sedanjih svetovnih vojski 21. vojna napoved. Iznemajala ni ta vojna napoved nikogar. Ko je Italija nam prelomila zvestobo, in se podala v naročje tropsporazuma, je vsakdo vedel, da bo morala prej ali slej Angležem in Francozom pomagati naskakovati Dardanele. Laški vojni poveljnik general Kadorna se je sicer dolgo branil, kajti v vojski proti nam mu postaja dan za dnevom sleherni vojak bolj potreben. Toda Anglija je trdnjeje zadržala svoj mošojček, skrčila uvoz premoga, obteževala dovoz živeža in tako se je Italija rada ali nerada morala udati.

Na našem italijanskem bojišču ne bo udeležba Italijanov pri dardanelških bojih za prvi čas ničesar spremenila. Kadorna se bo gotovo branil oddati večje število vojaštva in tako se računi, da se bo za dardanelške boje določilo samo 50.—100.000 mož. To se za sedaj ne bo poznalo na našem bojišču. Italijani bodo naprej butali v našo soško, koroško in tirolsko fronto. Pravimo, za sedaj se ne bo nič poznalo. Zakaj prišel bo čas, ko bi Kadorna tudi teh 50.—100.000 mož krvavo rabil. Toda nam se ni treba za Italijane beliti glave. Nam je prav, da hočejo, čeprav v manjšem številu, še tudi na drugem bojišču krvaveti.

Ko je Italija nam napovedala vojsko, so naši nasprotniki mislili, da spravijo s tem Avstrijo v največjo zadrego in da bo morala Avstrija ali svoje čete na ruskem bojišču tako oslabiti, da nas Rusi z lahkoto premagajo, ali pa se boja z Italijani udeležiti v tako majhnem številu, da bodo Italijani mogli neovirano korakati proti Dunaju. Niti eno niti drugo se ni izpolnilo. Niti v Gorico še niso mogli priti, kamoli na Dunaj. Na Ruskem pa sijajo napredujemo. Tako bo tudi upanje, da bo boj za Dardanele sedaj kmalu odločen, splavalo po vodi. Nedavno je eden voditeljev turške vojne izjavil, da v Carigradu za največjim mirom pričakujejo trenutka, ko bodo tudi Italijani posegli v dardanelške boje. Radi verjamemo.

Tropsporazumu vpliva italijanska udeležba ob Dardanelah še eno upanje. Kakor so upali, da tudi Rumunija udari proti nam, ko nam je Italija snedla dano besedo, tako upajo sedaj, da bo italijanska vojna napoved ugodno uplivala na Bolgarijo in Grčijo. A tropsporazum se je svoječasno motil z Rumunijo in sedaj je zelo verjetno, da se bo motil tudi z Bolgarijo in Grčijo.

Nam nasproti je začela Italija vojsko, da je prelomila zvestobo tridesetletne zaveznišice, vojsko s Turčijo pa začela z lažmi. Da bi prikrija ljudstvu svojo žalostno ulogo ugrabljenega, medveda, ki ga vodi Dalmatince, v tem slučaju Anglež, na vrvi okoli, utemeljuje svoj nov korak s tem, da je Turčija v Tripolitanijski hujškala turško prebivalstvo proti Italiji in da je slabo ravnala z italijanskimi podaniki v Turčiji. Italija ravna kakor je nekdanji učil pruski kralj Friderik Veliki: „Če hoče kak kralj imeti vojsko, jo pač začne in si nato poišče kakega časnika, ki mu napravi razloge za to!“ Po tem receptu so se sedaj v Rimu ravnali.

Zahvala papežu Benediktu XV.

Nemški državni kancelar Bethmann-Hollweg se je v seji nemškega državnega zbora dne 19. avgusta papežu zahvalil s temi besedami: „Posebno hvaležni smo Njegovi Svetosti papežu, ki se je neumorno trudil za izmenjavo vojnih ujetnikov in toliko priporočil ljubezen do bližnjega in ki ima največ zaslug za to, da so se te misli tudi izpeljale, in ki je se pred kratkim z velikodušnim darom pripomogel lajšati gorje našim izhodnim Prusom.“ Te jako priznalne in tople besede nemškega državnega kancelarja, ki je protestantske vere, beležimo in poudarjamo zato, ker prpstozičarski in dobro znani odpadniški krogi ne prenehajo hujškati proti sv. Očetu in trositi laži o njem. Sv. Oče zasluži, to sledi iz besed nemškega

državnega kancelarja, zahvalq celega omikanega sveta, kajti on je sprožil plemenito misel, naj bi se raneni, bolani in za vojskovanje nezmožni vojni ujetniki vojskujočih se držav izmenjavali in pošiljali domov. On se je tudi neprenehoma trudil, da se je ta misel med vojskujočimi se državami izpeljala in če se sedaj naši bolni in poabljeni vojni ujetniki vračajo tudi iz Rusije, je to njegova zasluga. Papež Benedikt XV. je započel in izvršil tudi marsikatero drugo delo krščanskega usmiljenja, kolikor je v njegovih močeh ali mu dopuščajo njegova sredstva. A največjo zahvalo pa zasluži zato, ker se neumorno trudi za mir. Nov dokaz svojih teženj za mir je Benedikt XV. dal s tem, da se je pri rimski stolici ustanovilo poslanstvo nepristranske države Nizozemske, ki ima namen podpirati papeževo delo za mir. Dne 20. avgusta je papež v avdienci sprejel novega nizozemskega poslanika Regouta ter je pri tej priliki izrazil upanje, da bo nizozemsko poslanstvo prav močen činitelj za to, da se zopet napravi mir v Evropi, in da bo Nizozemska krepko podpirala papeževo delovanje za dosego miru. To delovanje ne obstoja samo v tem, da Benedikt XV. ne preneha prositi in rotili poklicane kroge, naj vendar enkrat odložijo orožje ter ponudijo drug drugemu roko v poravnavo in mir, ampak začel je tudi s potrebnimi predpripravi za pomirjenje in se je že tudi posebno zavzel za izmenjavo mirovni predlogov med državami. Veliko pomiriteljsko delo papeževo zasluži splošno zahvalo. Naš presvetli cesar je, ko mu je Benedikt XV. čestital k 86. rojstnemu dnevu, v lastnoročnem zahvalnem listu papežu posebno čestital ter se mu zahvalil za njegovo plemenito in neumorno delo za mir.

Junastvo 87. pešpolka ob Dnjestru.

(Izvirno poročilo.)

Svoje enoletno bojevanje na severnem bojišču je naš slovenski 87. pešpolk venčal s slavnim činom. Dne 9. avgusta je po nalogu svojega poveljnika — podpolkovnika Hossnerja — predrl izredno utrjeno, z močnim tramovjem zgrajeno rusko območje pri Cerneliah ob Dnjestru, odkoder je nasprotnik obvladal več ur na daleč vso pred njim ležečo ravan in odkoder sta ga naši dve diviziji dvakrat zaman skušali pregnati. Dne 9. avgusta ob prvem svitu je naša artilerija s kratkim, a silnim streljanjem pripravljala napad, razdrila na 300 korakov sovražne žične ovire in izgnala nasprotnika iz kritij, ki so bila ravno na tem mestu prav poseba gosta in trdna. Po enourni kanonadi, med katero so se naši možje priplazili do sovražne postojanke in razdrili zadnje žične ovire, zaori silen „Hura!“, razlegajoč se daleč v dolino. — Hvala Bogu! Srečno so predrli rusko črto, že so sovražnikom za hrbtom! V par trenutkih, usodepolnih za naš polk, za obe diviziji in za ves zbor, je naloga srečno rešena. Uro pozneje že odvedejo ruske ujetnike, gručo za gručo. Pod pritiskom tega uspeha je moral zmeden nasprotnik zapustiti vso črto pred Dnjestrom.

Uradno poročilo z dne 16. avgusta pravi o tem uspehu: „Pri Cerneliah na južnem bregu Dnjestra so se polastili v fronti štajerski in primorski poiki območju podobne postojanke, ki so je znali Rusi do zdaj trdovratno držati. Sovražnik je bežal čez reko, in zapustil v naših rokah 22 častnikov in 2800 mož ujetnikov, 6 strojnih pušk, mnogo vozovja in mnogoštevilnega vojnega gradiva.“

Zborno poveljstvo je v povelju posebej pohvalilo 87. pešpolk kot polk, ki je krasni uspeh „uvedel.“ Divizijsko poveljstvo pravi v povelju z dne 9. avgusta: „Današnji dan je postal slavni dan za našo divizijo. Lepa naloga, ki nam je bila stavljena, je krasno izvršena. Veseli me, da morem svojim vrlim četam reči, da je vsak storil svoje dolžnost v prid celoti. Glavni delež zmage sodi pešpolku št. 87, ki je pod odličnim poveljstvom podpolkovnika Hossnerja s staroznano bravuro tako prišnil na sovražnika, da je bil s tem današnji uspeh divizije, da, celega zbora že docela pripravljen. Hvala vsem junakom, ki so tako vrolo pripomogli k slavi svoje čete in k ponosu divizija!“

Naš ljubljeni polkovni poveljnik je dne 11. avgusta izdal naslednje povelje: „Vojaki! Vi ste 9. t. m. predpoldne v naskoku vzeli sovražno postojanko, zajeli na stotine ujetnikov in vojnega gradiva in tako upravičili zaupanje, ki so ga stavili v Vas Vaši predstojniki. Vaš napad se po pravici prišteva najlepšim bojnim činom naše slavne armade in bo na veke krasen in časten v njeni zgodovini. Vojaki 87. polka! Kot junaki ste se bojevali; ponosni ste lahko, kakor sem jaz ponosen in srečen, da sem Vaš poveljnik! V imenu Najvišje službe Nam izrekam najpolnejše priznanje in presrečno zahvalo. Pričakujem pohvalnih predlogov od vseh poveljnikov.“

Da ostane spomin na tu padle spodnještajerske junake še dolgo, dolgo ohranjen, je dal g. podpolkovnik njim, kakor tudi kolikor mogoče vsem pri prejšnjih brezuspešnih napadih padlim na pokopališču izkopati vsakemu posebej grob z lesenim križcem, vsem skupaj pa postaviti velik kamenit spomenik, ki ga je izdelal hrvaški umetnik, službujoč pri našem polku.

Kroge! deževalo, kakor bi škropil iz škropilnice.

Pionir M. Omladič, doma s Pake sam piše:

Bil je vroč julijski popoldan. Ker smo poprej celo noč naporno med sovražnim ognjem popravljali naša kritja na Doberdobski gorski planoti, smo imeli celi dan počitek. Moštvo naše polstotnije je sedelo v gručah po grmovju, krito pred sovražnimi letalci. Vsakemu je bilo brati na obrazu utrujenosti. In ni čudo! Danes je 25. noč, ki smo jo prebili med sovražnim ognjem v strelskih črtah, da tako po noči zopet popravimo, kar nam po dnevu sovražni topovi uničijo. Naše ljudi je treba obdudovati. Že toliko časa v bojnih črti, vedno kramp in lopato v roki in puško poleg sebe pripravljeno za strel — in jim je kljub vsemu temu še za šale. Kar je mlajših, si obnavljajo spomine na ljubo domovino in na mlada brezskrbna leta. Vsi pa skrbno in včasih tudi med smehom opazujemo tek sovražnih granat in šrapnelov, ki brenčijo večkrat visoko nad našimi glavami ter daleč za nami udarjajo v kako jamo, kjer ni žive duše. Nekateri se kar ne more odvaditi, da se ne bi pri vsakem kolikaj močnega strelu malo sklonili. In zato smeh tovarišev. Vendar pa je videti na vseh obrazih neko napetost. Naenkrat je vse mirno. Kakor pred viharjem. Čudno! Kaj zakriva ta svinčeni molk? Ure minevajo počasi. So trenutki, ko se čuti bližanje napada v živcih. Kar naenkrat — pok, Sovražna artilerija začne zopet svoje uničevalno delo. Komaj se moremo zakriti pred razletavajočimi se šrapneli in granatami.

Čez kake pol ure se vse zopet pomiri. Ob mraku gremo zopet na delo. Kmalu se sliši levo in desno od nas puškinje strele. Malokdo se zmeni za nje.

Polnoč je... Na desnem krilu pri G. streljajo. Najprej počasi in boječe, a pozneje že bolj pravilno. Vmes naše salve in ropotanje strojnih pušk. Ozračje se pretresa, tuljenje šrapnelov in „krepiranje“ granat razburja naš mozeg. Pričeta se je kanonada, kakršne niti v Galiciji nismo doživeli. Po mojem mnenju je bruhalo na nas najmanj 200 topov vseh kalibr. rov in to na razdaljo kakšnega kilometra in pol. Deževalo je kroge!, kot bi škropil iz škropilnice. Kmalu nato nas je naskočil sovražnik v več vrstah. Kar se je nato odigravalo v tej grozni noči, je bil boj na življenje in smrt. Posest te točke je bil za nas življenjsko vprašanje. To je vedel vsak izmed nas. Komaj si more človek predstavljati to in vendar je tako.

Dve uri je divjal boj z neposredne bližine. Dve uri je trajal boj na nož. Konečno je bila vendar zmaga na naši strani. Vrgli smo ga! Povsod veselje! A marsikateri tovariš-junak je za večno zatisnil oči. Mrtvaško polje se je jelo polagoma kazati v grozni jasnosti. Vsi padli kažejo blede veličastno lepoto v obrazu. To so junaki ob Soči in Adrijani! Tako je ta noč zopet pomnik za junake čete ob Soči, priča poguma do smrti za vse narode Avstro-Ogrske, ki ga je pokazala pehota ob jugu. Pripomnim naj, da je bilo oddano ta dan, kakor so zadrževali častniki, od laške strani po šestdeset strelcev.

Pozdrave vsem bralcem in bralkam „Slov. Gospodarja“!